

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. III [i. e. IV]. Qua ratione prælati ac tyronu[m] Magistri probare possint
petentes habitu[m] Religionis, curæq[ue] suæ com[m]issos: & quina[m]
harum probationu[m] sint fructus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

CAPVT IV.

Qua Ratione Prælati ac Tyronvm Magistri Probare possint petentes habitum Religioſis, curæq; ſua commiſſos: & quanam harum probationum ſint fructus.

Vi diuinas ſcripturas attentius leget, inueniet (vt S. Bona- uentura aduertit) non ſolum tentari nos à Dæmone, mun- do, & carne; ſed etiam ab ipſomet Deo, eiufq; miniſtris, & vnumquemque à ſeipſo: licet ad fines, & per media, & mo- dos valde diuerſos. Nam alium tentare (vt S. Thomas ait) propriè eſt, aliquid dicere, aut facere, ad deprthendam virtutem, ſcientiâ, diſcretionem, vires, intentiones & ani- mi decreta, quæ in eo latent. Qui tentat autem, id facit aliquando, quia igno- rantia: tentatione autem quærit, id cognoſcere, eum in modum, quo magiſtri examen inſtituunt eorum, qui gradum aliquem in literis ſuſcepturi ſunt; vt eorum ſufficientiam cognoſcant; ac propterea talia examina appellantur tentatiua. Aliquando autem tentat, etiam ſi nouerit, quid lateat; quia tenta- tione intendit, manifeſtari alijs, quod non ſciebant. Quamuis autem hic proprius ſit finis tentationis; ſolet tamen ad alios valde diuerſos ordinari, ſciliaz tentantium varietatem. Tres enim primi tentatores, cum ſint hoſtes noſtri: tentationem dirigunt in detrimentum noſtrum, & per media mala. Dæmon enim quærit nos decipere; mundus, vt eius leges ſeruemus; caro autem, vt ipſi indulgeamus. Alij verò tres, quoniam amicorum officium ſemper faciunt, ad ſanctos fines, & per bona media tendunt; vt paulatim ex- plicabitur.

Primvm Eccleſiæ ac Religionum Prælati, ac Tyronum Magiſtri, & reliqui ſpecialeſ curam aliquarum animarum habentes, poſſunt ac debent tentare, & experiri ac probare curæ ſuæ commiſſos; vt plenè illos cognoſcè- re, ac rectè eos gubernent: proferendo his probationibus in lucem propoſi- tiones, virtutes aut vitia, & propoſita, quæ habent in ijs omnibus, quæ faciunt ac dicunt. Experientia enim nos docet, ſæpe illa occultari cum aliqua fictio- ne ac deceptione. Hac arte vſus eſt Epicoſopus ille, quem Chriſtus Dominus mandauit in Apocalypſi, dicens: *a tentasti eos: qui ſe dicunt Apoſtolos eſſe, & nō ſunt; & inueniſti eos mendaces.* Diſputabat enim cum eis, & argumentis ac rationi- bus allacis cogebat eos dicere, aut facere aliquid: in quo deprehendebantur eſſe ficti Apoſtoli, & lupi ouium pellibus tecti. Eodem modo S. quidam Abbas, (vt refert Caſſianus) cupiens ſcire, an quidam Monachus, qui multa

In Centil p
1. Scilicet 7.

In Catena
in id Ioan.
9 Tentans
eum.
1. p. q. 114. 3.
2. 2. q. 97.
c. 1.

a Apoc. 2. 2.

Col. 2. 8. 11.

mala de seipso dicebat, ad eum esset humilis, ut præ se ferebat: tentavit enim
 ritum, studio dicens illi aliqua verba in contemptum. Qui Monachus vult
 subtristi, alijq; indicijs ostendit, humilitatem suam esse fictam. In hæc ob
 sam Ecclesiæ Prælati tenentur probare & examinare vocaciones petenti
 crum bap̄tisma (vt in primo tomo scripsit est dictum:) & Religionis Pra
 ti, ac Tyronum Magistri tenentur probare, tentare, & examinare petenti
 bitum Religionis; ac Tyrones ipsos, qui cupiunt in eam admitti per
 professionem. Idque facere oportet, non solum ob hypocrisim, & in
 nem; quæ in hoc negotio aliquando immiscentur, vt dictum est: sed
 quod non omnia desideria, quæ boni videntur, sunt vocacionis Dei ad
 ligionem: cum etiam de otiosis ac pigris dicatur, quod *b tota die concupiscunt
 ac desiderant*; nam, quamuis videantur feruentes, breui frigent: eorum
 rum sint firmi. Expedi etiam probari, antequam admittantur, eo
 quo Dux ille Gedeon, in cuius exercitu fuerunt tria militum genera. Ali
 nim ex pusillanimitate noluerunt ad bellum ire; alij iuerunt quidem,
 cum probarentur, fuerunt dimissi: eorum quod ad aquam bibendam corpora
 curuarent, & genua flecterent in terra; alij denique & ire voluerunt, &
 probationem fuerunt admissi: eorum quod aquam stantes biberent, *c manus
 ad os proicientes*. Ita etiam inter fideles sunt tria genera hominum; nam
 dam nullum habent animum ad statum perfectionis: aut quod eius diffi
 tates perhorrescant; aut quod reuerã vocacionem non habeant ad eum
 cipiendum; ideoque remanent in sæculo. Alij videntur animum habere
 voluntatem, dum se ad vitam perfectam pugnas offerunt: sed, cum probantur
 & examinantur, ab huius militiæ ducibus non admittuntur: quia ad
 eos velle Evangelicæ doctrinæ aquam bibere, seipso in curuantes & genu
 flectentes: hoc est habentes affectus nimios, vt supra diximus, ad res ter
 nas, ac sensuum delicias; quas scientes ac volentes, magnaq; delectatione
 inclinatione sectantur.

Q V O D indicium est, eos non esse à Deo vocatos ad statum perfecti
 nis. Diuina enim vocatio fel & amaritudinem ponit in huiusmodi re
 terrenis: ideoque desiderium ingerit eas deserendi & sese ab eis expedi
 di: & ad minimum facit, vt spiritus contra carnem pugnet; nec patiar
 dio & consultò delictijs mundi delectari; nec se prosternere ad id, quod
 ad eum remotum à perfecta vita, quam ipse assequi intendit. Sed alij
 sunt, qui, ad insigne hoc facinus sese offerentes, admittuntur: eum enim
 bantur, bonum sui specimen, rerum que suarum rationem præbent, ap
 stando bibentes, & manu ad os proicientes: hoc est (vt Sanctus Gregorius
 ait) manum operi admoventes, ad exequendum quod Christus Domini
 noster in suo Euangelio præscribit; seipso ad constantiam in eo
 ex

Tract. 2. c. 4.

b Pro. 21. 25
 iuxta Lxx
 interpret.

c Iudi. 7. 7.
 De his fu
 sius actum
 Tom. 1. Tra
 2. c. 30.

Tract. 2. c. 14.

Lib. 30. mo
 ral. c. 31.

estimulantes; nec se ad res terrenas incurvantes; nec de rebus huius sa-
culi aliquid superflui accipientes, vt carni suæ indulgeant; sed quod necessa-
rium est, ad vitam sustentandam; hoc enim totum est indicium vocationis
fidei ad pugnas spiritus in statu perfecto. Et quemadmodum credibile est,
Deum Dominum nostrum inspirasse trecentis illis militibus, quos ad pugnam
contra Madianitas elegerat, modum illum aquæ bibendi; ita etiam ijs, quos
ad Religionem vocat, ea inspirat, quæ cum probantur; facere debeant: vt ea
sint bonæ suæ vocationis indicia. Et ipsimet Magistris ac Ducibus, sicut
Gedeoni, inspirat ea, in quibus probati eos debeant: vt benè cognoscant.

§. 1. *Variæ probationes, quæ sunt in usu in Religionibus.*

IN Hunc finem valde fuerunt in usu in Religionibus huiusmodi proba-
tiones, & experientia in materia Obedientiæ, Humilitatis, & Patientiæ:
qui sunt tres lapides Lidii, ad deprehendendam veritatem, & firmitatem
vocationum; & constantiam animique fortitudinem petentium in
eis admitti. Olim (vt ait Cassianus) petentem ingressum in monasterium,
debant per decem, & aliquando plures dies, iacere ad portam, petentem
humiliter, admitti: quem Monachi studio contemnebant, verbaque iniuriosa
obijciebant, reiicientes illum tanquam hominem qui non zelo Religionis,
sed aliqua necessitate compulsus ad monasterium accederet. Et hoc modo
eis constantiam probabant, & examinabant; & agnoscebant vocatum à
Deo esse, qui in his tentationibus fidelis esset, easque cum humilitate, & pa-
tientia toleraret. Vt autem finis, in quem huiusmodi probationes fierent,
agnosceretur, adfert idem Cassianus quendam sermonem à Pinusio Ab-
bate habitum ad quendam Nouitium, in quo omnium, quæ cum illo acta
essent rationem reddidit.

NOSTI, ait, quot diebus pro foribus excubans, hodie sis receptus. Cuius
difficultatis causam primitus debes agnoscere. Poterit enim tibi in hac
via, quam ingredi concupiscis, multum conferre, si ratione eius agnita, ad
Christi seruitium consequenter, ac sicut oportet, accesseris. sicut namque
in mentis gloria fideliter seruientibus Deo, ac secundum Institutionis huius
Regulam ei coherentibus repromittitur in futurum; ita poenæ grauissimæ
preparantur his, qui tepidè eam negligenterque fuerint executi; & secun-
dum hoc quod professi sunt, vel quod ab hominibus esse credantur, fru-
tus etiam congruos sanctitatis eidem exhibere neglexerint. Melius est e-
nim secundum scripturæ sententiam, non vouere quenquam, quam vouere
& non reddere; Et, maledictus qui facit opus Dei negligenter. Ided igitur à
nobis diutissimè refutatus es, non quia tuam vel omnium salutem non toto
periculo cupiamus amplecti; & his, qui ad Christum cupiunt conuerti, et-
iam procul occurrere non optemus; sed ne temerè recipiētes, & nos apud Deū

leuita-

Quid vo-
catus agen-
dum Deus
inspirat.

Lib. 4. c. 3.

Lib. 4. c. 32.
§ 33.

leuitatis; & temetipsum reum grauioris supplicij faceremus, si ad præsentem
 cilè susceptus, nec pondus Professionis huius intelligens, vel destitutor
 hæc, vel tepidus exitisses. Hæc Sanctus ille Abbas, docens nos, has & ali
 quas Probationes, quæ cum Nouitijs fiunt toto tempore professionem præ
 cedente, ad duplicem præcipuum finem dirigi: alterum ex parte eius, qui
 Religionem petit, vt onus sibi per totam vitam portandum non erit, & de
 periat, habeatne sufficientes vires ad illud portandum, & tentatoribus
 sistendum, qui vsque ad mortem non desinent illi esse molesti. Propter
 siquidem Saluator noster dixit: eum *qui velit turrim adificare, prius se
 computare sumptus, qui necessarii sint, si habeat ad perficiendũ: & qui unum
 mittere bellum cum decem tantũ millibus, cum eo qui cũ viginti millibus veni
 se, prius cogitare, an ita possit victoriam obtinere.* Quod fusiùs explicamus
 in tractatu de Sacramento Baptismi. Et quamuis multum in eum finem
 uer legere, beneque intelligere Regulas & Cõstitutiones; & nosse omnia
 nera Religionis, quam intendit, vt in eodem loco est dictum: hoc tamen
 sufficit: nisi aliquo etiam tempore earum seueritatem experiatur; aliam
 subeat probationes, quæ deceptionem ipsi detegant de viribus & facultatibus,
 quibus ad eas obseruandas pollet. Alter finis est ex parte ipsiusmet
 Religionis, cuius partes agunt Prælati, & Tyranni Magistri: vt ex ijs proba
 tionibus plenè illi agnoscant eum, qui petit Religionem, examinantes
 ipsa deprehendentes non solùm veritatem vocationis eius, & firmitatem
 ea; sed eiusdem quoque aptitudinem, dotes, ac talenta, quæ habet, ad exerci
 tia vitæ religiosæ. Quemadmodum autem ipsa Instituta sunt diuersa: ita
 bent probationes esse diuersæ, & varium tempus durationis earum. Quo
 nim Institutum extensioem habet finem, ac munia ex se præstantiora, &
 cilia, ac periculosa; propterea quod se extendant ad agendum cum
 imis in rebus ad ipsorum animas spectantibus: eò necesse est maiores ac
 turniores probationes habere: vt exactiùs deprehendatur ingenium, &
 cultas, quam habet, qui tale institutum sectari velit. Et quamuis olim (vt
 ducitur ex S. Basilio & Cassiano) non erat præscriptum tempus certum
 huiusmodi probationes, neque ad illarum qualitatem; aunc tamen
 lud præscriperunt Fundatores sacrarum Religionum, tam Monachorum
 quam Medicantium, aut Clericorum. Ex quibus duo tantum adferam
 pla. Alterum gloriosi Patriarchæ S. Benedicti, qui in sua Regula tres gradus
 constituit probationum pro ijs, qui ipsius Religionem amplecti vellent.
 PRIMVS erat, vt ad monasterij portas per quatuor aut quinque dies
 tinerentur: vt obseruaretur, an patienti & constanti animo dilationem
 rent, & iniurias, quæ in eos dicebantur. Secundus erat, vt per duos alios
 les in monasterij hospicio detinerentur, commissa cuidam ex senioribus

Lm. 14. 28.

Tom. 1. Tra. 2. 3. & 4.

Re. 10. Fas. Li. 4. 6. 3. & sequentib.

Turrore. Tra. 124.

rim cura, qui illos probaret, & exerceret, examinans qua ratione illi Deum qua terent, & qua attentione & solitudine cōmissa sibi opera perficerent: & quantam ostenderent promptitudinem ad obediendum; & constantiam in tolerandis contemptibus. Quam probationem si bene peregissent: ad *ter-*
tiū accedebatur, quæ erat cum ceteris Novitijs per decem menses: in quibus probabantur, & exercebantur sicut hūc fit in reliquis Religionibus spatio vnius anni. Quod tempus ita est decreto S. Concilij Tridentini constitutum, vt neque minui possit, neque extendi: sed vt illo anno finito, aut Professionem edant, aut dimittantur. Quamuis ab hac generali Regula idem Concilium excepit minimam novam Societatem, vt obseruari in ea posset, quod eius habet Institutum à sancta Sede Apostolica approbatum. In quo Patriarcha noster S. Ignatius designauit tres alias Probationes, quamuis cum aliquo discrimine ac limite in temporibus & exercitijs: id postulante celsitudine finis ipsius, & excellentia, ac difficultate eius ministeriorum erga proximos.

PRIMA probatio est per duodecim, aut viginti dies, aut plures si opus fuerit manere seorsim tanquam hospites in loco aliquo, à reliquorum consuetudine separato. vbi examinantur, & probantur, & traduntur illis Regule, & declarantur ea, quæ sunt difficiliora: vt animum suum aperiant ad eas suscipiendas. *Secunda* Probatio duos integros annos durat. Neq; id recens est, sed antiquum ex decreto S. Gregorij Papæ, hanc reddentis rationem: quod si graue est ignotos admittere ad obsequium hominum; quanto erit grauius eos admittere ad obsequium Dei in monasteria: nisi prius bene probatos: Et quando Religionis habitum illi petebat, qui fuerant milites, constituit eos per triennium esse probandos. Idem etiam constituit Bonifacius Papa, quando petentes Religionem, non erant satis noti, quemadmodum refert Gratianus in decreto. Et Concilium Aurelianense quintum idem constituit pro omnibus Monialibus. Et vniuersim in Regula, quam Angelus tradidit S. Pachomio, (vt refert Palladius) constitutum erat, neminem esse admittendum, nisi per trium annorum spatium bene esset probatus & exercitatus. Et hoc ipso spiritu S. noster Patriarcha tertium adiecit annum Probationis ante professionem publicam, aut solemnem, finitis iam studijs: in quo repararetur iactura spiritus, quæ in eis euenisset. Et in eisdem tribus temporibus præscripsit sex insignes Probationes & experientias inter alias, vt cognoscenda & exercenda suorum Religiosorum talenta. Per mensem scilicet spiritualibus Exercitijs, Orationis, Meditationis, & Examinis continentia vacare; & facere totius vitæ præteritæ Confessionem generalem; per mensem item pauperibus in Xenodochijs ministrare; tertium peregrinari pedites emendicando eleemosynam: vt sic assuecant paupe-

Sess. 25. c. 16

Consi p. 1
c. 4.Lib. 8. ep. 23
19. q. 1. c.
Monast
Li. 2. ep. 11.Dist. 51. c.
fin. 17. q. 2. c.
de quib
in 1. 1. c. 58
Nephor.
li. 9. c. 14.In Examin
c. 4.

rum incommoditates tolerare; diutius verò exercere officia humilia, & contemptibilia domestica, qualia sunt seruire in culina: ac denique pueri ac rudes Christianam doctrinam docere; & suo tempore alia aliorum ministeria præstare, quando sunt Sacerdotes, & ad ea præstanda talenta habent. Hac enim ratione omnia experiuntur quæ in decursu vitæ sunt futuri: & tum ipsi aduertunt, ad quid præstandum maiorem sentiant facultatem; tum ipsa Societas maiorem ipsorum notitiam acquirit, sibi que latiscit. Neque tres anni censendi sunt tempus longum, ad has Probationes (vt infra dicitur) Nabuchodonosor Rex tres annos constituerit, vt intrinsecus instituerentur pueri, qui postea starent in conspectu ipsius. Et Christus Dominus noster deduxit secum Apostolos & septuaginta duos discipulos per triennium: quod tempus fuit quasi tyrocinium eorum in ipsius scholâ; & eo tempore eos probauit, & instituit missiones per confinia, & sensim illos instituit in ijs, quæ post aduentum Spiritus Sancti (quæ fuit quasi Professurorum solennis) essent facturi.

§. 2. Varii fines & commoda harum Probationum.

EXDICTIS licet cognoscere varios fines, ad quos hæc Probationes diriguntur, & commoda, quæ ex eis proueniunt. *Primum* finis pauldante insinuat: ad excludendos scilicet à Religione suscepturâ, da eos, qui non sunt ad illam apti; admittendos verò ac retinendos aptos, & sufficientia habentes talia; Quorum vtrumque est valde necessarium; nam æquè noceret, admittere ac retinere verè non vocatos, nec dotes requiritas habentes pro Religione; atque eas habentes excludere. Cum dixerit Saluator noster: *Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet; & cum, qui venit ad me, non eiciam foras.* Neq; tamen contra hanc Christi sententiam fit, cum excludatur aliqui habentes vera Religionis desideria inspirata; si tamen aliunde dotes & talenta necessaria illis desint, aut impedimentum aliquod habeant naturale aut morale, ex ipsorum culpa, aut sine ea; propter quod sicut in hac Probatione ad Religionem. Nam huiusmodi desideria, vt supra est dictum, solummodo communicantur, vt cupientes & querètes rem ad eòdè piam & gloriosam meritum suum promoueant. Nam & ipsemet Saluator huius rei nobis dedit exemplum; cum à sua schola reiecit non solum scribam illum, qui non recto fine & intentione dicebat ei: *sequar te quocumque ieris; sed etiam hunc, à quo c Damonum Legionem eiecerat; qui neq; vestimento induebatur, quo in domo manebat, sed in monumento; & cum catenis vinciebatur, & cõpedis ruptis vinculis agebatur à Demonio in deserta; hunc inquam, etsi pia ac recta intentione ac desiderio rogaret, vt cum ipso Christo esset: id dimisit tamen Christus Dominus noster multas ad id causas, quas sancti adferunt, habuisse*

Daniel. 15.
infra 6. 10.

a Ioan. 6. 37

Ca. 3. ad
finem.

b Luc. 9. 57
c ca. 8. 38.

d Mar. 5. 19.
Non admittit eum.

tamen esse potuit hæc: vt nos doceret: aliquos habentes bona desideria, cum in schola Religionis sequendi, posse tamen non admitti, eò quòd aliquibus defectibus laborarint, propter quos non expedit, eos in tali schola versari; & præstat, e. 35 Deo in sacculo seruire.

TRANSEAMVS nunc ad alios fines & commoda valde honorifica & gloriosa, quæ per huiusmodi Probationes, quæri, & obtineri possunt: quarum summam refert S. Ioannes Climacus, sicut acceperat à S. quodam Abbate: Attendit inquit pater: quemadmodum crudelitatis esset, esurienti paruulo panem ex ore extrahere: ita ingens detrimentum adfert spiritualis Pater, cui regendarum animarum cura incumbit, nisi sollicitè curet, dare semper illis occasiones, in quibus coronas omnes sibi comparent, quas iuxta vires suas obtinere possunt; etiam si ad id opus sit, ignominias, & contemptus adhibere; & præcepta proponere rerum asperarum, abiectionum, & quæ pecuniam aliquam inferant, Priuat enim eos tribus ingentibus commodis: magno scilicet augmento virtutum ac meritorum, quæ his probationibus sibi comparant; & profectu ac utilitate, quam remissioribus alijs adferrent hereticis suis exemplis; & seruire constantiaque, quam in virtutibus sensim acquirerent. Nam hoc modo tentationum remoto, solent illi fieri negligentiores, ac desidiosi, existimantes, se iam esse perfectos. Quemadmodum pinguis ac fecundus ager, qui solet copiosos fructus proferre: si ordinata ei cultura & irrigatio desit, facile euadit sterilis, & vepres, spinasque producit: ita qui talenta habent ad magnas virtutes exercendas; si hoc exercitium & subsidium gubernatoris eis desit, facile in multas culpas, & imperfectiones labuntur. Neque est cur ex pusillanimitate ab eis, hac ratione, tentandis retardetur: quasi vereatur, ne in huiusmodi tentationibus illi deficiant. Si enim illæ prudenter & cum amoris spiritu adhibeantur subditiq, non habent verum in virtute proficiendi desiderium: nunquam suum delectent pastorem, memores sententiæ illius Apostoli, qua dixit: *en: nihil posse separare a charitate, que est in Christo iesu.*

Ad Hæc, feruentes suum que profectum zelantes, solent ipsosmet suos Prælatos, & Magistros irgere, vt ipsos tentent, probentque in rebus maioribus: ne commodis huiusmodi priuentur: Eum in modum, quo Daniel egypti socij cupientes letetiorum quandam seruare abstinentiam, quam eorum Præpositus admittebat, dixerunt ei: *si tenta nos seruos meos diebus decem, & datur nobis legumina ad vescendum, & aqua ad bibendum: & contemplare vultus nostros: & ipsa experientia disces eos meliores & corpulentiores esse præ omnibus pueris, que vescuntur cibo regio.*

Et idem Sanctus Ioannes Climacus refert de quodam viro cui nomen Lidorus, petente ab Abbate habitum Religionis: cui Abbas dixit: si

V u z reuera

Grath. A.

e Rom. 8. 35

f DAN. 1. 12.

Supra.

reuerā Christi iugum tollere decreuisti, volo, vt ante omnia, te obedientie laboribus exerceas. Cui ille: sicut fabro ferrum subiectum est: ita & ego me ipsum obedientie tue expono; vt, quod libuerit tibi, mecum agas.

*Ex Casl. 4.
c. 24.*

In hunc finem Patres antiqui seu prioribus utebantur. Probationibus. Interdum enim asperius subditos, etiam innocentes reprehendebant; quoniam ad id apparentem aliquam occasionem. Interdum ob leuissimas quasi culpas, consilio imponebant graues penitentias, iniungentes nunc opera quae videbantur non satis ad rem; nunc, quae illorum vires excederent: quia cum subditi aggredierentur, ipsi eos reprehendebant, aut tanquam inordinatos notabant, quod ea fuissent aggressi. Aliquando illis negabant, quae petebant etiam cum rationi consentanea videretur, aut illos permittebant diu stare, aut loquere, expectantes responsum; quod tamen ipsi non dabant, imò nec verbum eis loquebantur. His probationibus faciebant superiores, vt subditi crederent in humilitate, & Patientia; in Obedientia & abnegatione proprii iudicii voluntatis: & sequebantur ex eis felices affectus; eò quod Praelati, vt poterant, valde prudetes, metiebantur tentationes; easque ad subditorum capacitatem accommodabant: vt tam ab ipsis, quam à reliquis aspicientibus, exempla haberi approbaretur. In hunc finem multos casus referunt Cassianus & S. Iohannes Climacus: Qui inter alia refert vnum de quodam Monacho, qui vocabatur

*Lib. 4. c. 23.
Gradu. 4.
Commoda
talis proba-
tionum.*

Abbacirus, qui valde fuit probatus, & exercitatus à Patribus: & in hora mortis dixit omnibus adstantibus: gratias ago Domino, & vobis Patres, quod ad salutem meam tentastis: hac enim ex causa immunis à tentatione Daemonum haecenus mansi. Et hoc ipsum est aliud ingenium commodum: quod ex his Probationibus prouenit: illae enim impediunt tentationes Daemonum: sicut quod non audeant illos tentare, quos videt adeò strenuos in illis pugnis, quos suis superioribus habet, siue quod Christus Dominus noster non permittit illis, vt tales milites aggrediantur: quia contentus est labore illo tolerandi tales Probationes; ex quibus eadem colligunt utilitates, quae ex tentationibus hostium nostrorum accipi solent; aut denique quod qui probantur; adeò occupantur in tolerandis conflictibus cum hominibus: vt non sese effundant ad cogitanda, quae ipsis adferant tentationes. Quod admodum, uenit cuidam Monacho

*Tom. 2.
Tra 2. c. 2.*

valde tentato, & afflicto à spiritu fornicationis: & cum eius Abbas cerneret, cum non proficere, adhibitis ab ipso remedijs iussit occulte: vt reliqui Monachi iniurijs & oneribus valde molestis ac grauib; eum persequerentur & affligerent. His igitur pugnis ab hominibus prouenientibus, euaneuerunt illae, quas cum carne propria & Daemonibus habebat. Denique huiusmodi Probationes, quasi experientiae sunt, quae docent, exercent, & apto reddunt milites CHRISTI tempore pacis: vt, cum Dominus permiserit, a Damone & quando eos oppugnati, dexteri sint in pugnando. Neque deest

strenuos spiritualis huius militiae Duces in his experiencijs incurios esse, praecipue cum Tyronibus; sed in hac arte decet eos imitari, quod Dominus noster cum suis seruat electis, similibus eos exercens Probationibus: vt proximo capite dicetur.

CAPVT V.

RATIO QVA DEVS DOMINVS NOSTER ob excelsos valdeq; utiles fines, iustos viros tentat, ac probat: simul docens Praelatos eandem rationem suos subditos exercendi.

DOMINVS etiam noster per seipsum solet Electos suos tentare, ac probare in magnum ipsorum bonum, & ob magna suae gloriae fines Quamuis quod ipse sit sapientia infinita, noueritque a quid sit in homine: non tentat, vt nouam habeat eius notitiam aut experientiam; sed vt alij, qui id ignorant, eiusdem rei conscij fiant. Quare S. Ioannes referens, Christum Dominum nostrum, volentem cibare quinque hominum milli: a in deserto interrogasse Philippum: b vnde ememus panes vt manducent haec addit: hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat, quid esset facturus. Ea enim interrogatione volebat, ipsum, paruam suam fidem prodere. Deinde, cum idem Dominus sit summa bonitas, non potest tentare impellendo ad aliquid mali, aut ob finem malum. Et in hoc sensu dixit S. Iacobus Apostolus: c Deum non esse tentatorem malorum: & ipsum neminem tentare, impellendo scilicet ad aliquid mali. Quod si huiusmodi d tentationes in Scriptura facta ipsi attribuuntur: id fit, quia iuste illas permittit, vt fidelitas, & amor noster erga ipsum manifestetur, vt suo loco est dictum. Sed praeter haec tentat etiam iustos per seipsum in rebus bonis, sed valde asperis ac difficilibus: dirigens eas magna sua prouidentia ad fines magis praecipuos, quos proximo capite insinuauimus. Quorum summam Sapiens posuit cum dixit: d Deum tentant iustos & inuenit illos dignos se, Tanquam aurum in fornace probant illos, & quasi holocausti hostiam accipit illos. Sunt enim huiusmodi tentationes iustis quasi caminus, ex quo prodeunt a culpa, & imperfectionibus magis purificati elegantiores & in omnibus virtutibus splendidiore. Eadem sunt etiam quasi ignis, quo suo Creatori perfectissimum sui ipsorum holocaustum offerunt consumentes propriam voluntatem, honorem salutem, ac vitam; nihil propterea sibi reseruantes; qui splendore auri accensa charitatis suae, & purissimo sui holocausti odore recreant, & corroborant, rapiuntq; in admirationem fideles; & excitulant ad glorificandum Deum, qui tales eis dedit virtutes & animum spiritumq; accipiunt ad eas imitandas. Illi autem

a Ioan. 2. 25

b Ioan. 6. 6.

c Iacob. 1. 13

d Deuter. 8.

3. c. 11. 3.

Tom. 2. Tra

2. c. 2.

e Sapien. 3. 5

Similitudines.